

سوال

فروش پژوهش‌هایی که از اینترنت جمع‌آوری و اقتباس شده و فروش آن به دانش‌آموزان و دانشجویانی که روش کار با اینترنت را نمی‌دانند یا اینترنت ندارند برای ارائه به معلمان آنان چیست؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اگر دانش‌آموز با استفاده از این تحقیق مدرکی به دست می‌آورد یا بر نمره‌های او افزوده می‌شود یا با آن در امتحانی قبول می‌شود این کار حرام و ثقلب و خیانت است و تفاوتی ندارد که این پژوهش‌ها از اینترنت گرفته شده باشد یا از جایی دیگر؛ این تحقیق‌ها را برای این از دانشجویان می‌خواهند که باعث مهارت آنان در پژوهش و بیشتر شدن اطلاعات آنان شود و این دست اهداف، بنابراین باید خودش آن را انجام دهد و اگر تلاش دیگران را بردارد و به نام خودش ارائه دهد متقلب و دروغ‌گوست.

همچنین کسانی که این تحقیق‌ها را برای دیگران می‌نویسند گناهکار و تجاوزگر و تبهکارند، چه این کار را در برابر پول انجام دهند یا برای یاری در امر ثقلب و دروغ، زیرا در به دست آوردن نمره‌ها و مدرک‌هایی همکاری می‌کنند که صاحبش شایسته آن نیست و این یک تبهکاری عمومی در حق امت است و باعث می‌شود کسانی بر مناصب و مسئولیت‌ها گماشته شوند که شایستگی‌اش را ندارند.

مالی که از فروش این تحقیق‌ها به دست می‌آید مال حرام است و استفاده از آن جایز نیست و پیامبر - صلی الله علیه وسلم - می‌فرماید: «هر بدنی که از حرام رشد کند، آتش به آن شایسته‌تر است» به روایت طبرانی و ابونعیم. آلبانی در صحیح الجامع (۴۵۱۹) آن را صحیح می‌داند.

از شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - پرسیده شد: سخن شما درباره کاری که برخی انجام می‌دهند و کسی را برای نوشتن تحقیق یا آماده کردن رساله اجیر می‌کنند یا او را اجیر می‌کنند تا برخی از کتاب‌ها را تحقیق کند و از این طریق مدارک علمی به دست می‌آورند چیست؟

ایشان چنین پاسخ دادند: «آنچه باعث تاسف است - همانطور که پرسش‌کننده مطرح کردند - این است که بعضی از دانش

آموزان و دانشجویان کسانی را اجیر می‌کنند تا برایشان تحقیق یا رساله‌های دانشجویی بنویسند و با همین‌ها مدرک فارغ التحصیلی می‌گیرند یا کسانی را اجیر می‌کنند که کتابی را برایشان تحقیق کند و به او می‌گویند شرح حال این افراد را برایم آماده کن و فلان پژوهش را بررسی کن، سپس همین را به عنوان پایان نامه ارائه می‌دهند و با آن مدرکی را می‌گیرند که باعث می‌شود معلم شوند یا منصب دیگری بگیرند. این در حقیقت در مخالفت با هدف دانشگاه و مخالف واقعیت است و به نظر من نوعی خیانت است؛ زیرا در چنین حالتی هدف او تنها به دست آوردن مدرک است و اگر پس از چند روز از او دربارهٔ موضوعی که با آن مدرک گرفته پرسیده شود نمی‌تواند پاسخ بگوید.

برای همین برادرانم را که کتاب‌ها را تحقیق می‌کنند یا کسانی را که این تحقیق‌ها را به این شکل می‌نویسند نسبت به عاقبت وخیم کارشان هشدار می‌دهم و می‌گویم: کمک گرفتن از دیگری اشکالی ندارد اما نه به این شکل که همهٔ رساله کار کس دیگری باشد. الله همگی را برای علم نافع و عمل صالح توفیق دهد، همانا او شنوا و اجابت کننده است» (کتاب العلم).

والله اعلم